

Tuinontwerper en
-maker **Bas Wortel** (41)
over zijn zusje, schrijfster
Maartje Wortel (37).

**'Directheid
is een Wortel-
trekje. Al ben
ik wel iets
tactischer dan
mijn zusje'**

Lees verder op pagina 22

Onder ons

Jaren geleden waren Maartje en ik met onze ouders en toenmalige partners een weekend in Berlijn. We stonden te wachten om binnen te mogen bij een café, toen Maartjes vriendin ons ter vermaak een dilemma voorlegde: "Stel we zitten met zijn zessen op een vlot. Er is slechts plek voor twee om te overleven. Wie zou je – naast jezelf – kiezen?" Mijn zusje en ik hoefden niet lang na te denken, in ons hoofd hadden we de rest allang van dat vlot geduwd. Toen vijf jaar geleden mijn dochtertje, Lola, werd geboren, was Maartje heel gelukkig voor mij, maar ze zei ook: "Nu ben ik niet meer de belangrijkste vrouw in je leven, nu moet ik van dat vlot." Ik vond dat heel lief.

"Mijn zusje en ik zijn heel close, maar dat is zeker niet altijd zo geweest. Toen we klein waren lagen we best vaak overhoop. Bijvoorbeeld op zondagochtend, kijkend naar VPRO's *Villa Achterwerk*, als onze ouders nog lagen te slapen. Dan werden we ongeduldig, kregen honger en gingen uitverveling elkaar treiteren. We speelden veel samen, maar dat was vooral bij gebrek aan beter: we woonden in een kindluwe buurt. We deden oorlogje bij de kerk om de hoek, met zelfgemaakte geweren. Als we vroeger in november opgewonden door vuurwerkfolders bladerden, speelden we daarna dat zij een rotje was en ik haar aanstak. En als ik wilde voetballen, moest zij van mij keepen. Dat deed ze meestal tegen haar zin, waar we vaak ruzie door kregen. Vanaf de middelbare school raakten we goed bevriend. Toen ik 15 was heb ik een zwaar auto-ongeluk gehad; jeugdige onbezonnenheid. Ik belandde op de intensive care. Ik zie nog hoe Maartje, toen 12, mij opzocht, met als cadeau een zak Bugles in haar hand – die ik natuurlijk helemaal niet mocht eten."

"We zijn opgegroeid in een liefdevol gezin. Wat betreft gelijkwaardigheid waren onze ouders er vroeg bij; beiden werkten parttime, zodat er altijd een van hen voor ons op het schoolplein stond. Onlangs waren mijn ouders vijftig jaar getrouwd. Maartje en ik zullen waarschijnlijk niet in hun voetstapen treden, zijn beiden niet van het klassieke

FAMILIEHISTORIE

Schrijver Maartje Wortel (37) werd geboren in Eemnes en groeide er op, samen met haar oudere broer, Bas. Hun vader was boekhouder, hun moeder ontwikkelde culturele lespakketten.

Na een jaar journalistiek te hebben gestudeerd, volgde Wortel de opleiding Beeld & Taal aan de Rietveld Academie. Nog voor haar afstuderen sloot ze een contract met De Bezige Bij voor haar verhalenbundel 'Dit is jouw huis', waarvoor ze de Anton Wachterprijs ontving. Wortel schreef columns voor NRC en Trouw. Haar eerste roman, 'Half mens', verscheen in 2011 en werd genomineerd voor de BNG Bank Literatuurprijs.

In 2015 stapte Wortel over naar de uitgeverij Das Mag, met het boek 'Er moet iets gebeuren'. Vorig jaar kwam haar wederom zeer goed ontvangen roman 'Dennie is een star' uit.

Maartje Wortel heeft een relatie met schrijver en actrice Georgina Verbaan en woont in Amsterdam.

Bas Wortel (41) is tuin-architect en -maker. Hij woont in Blaricum met zijn dochter, Lola (5).

Bas en Maartje rond 1985 op Terschelling. Moeder Irma maakte de foto.

plaatje. Maartje is heel gelukkig met haar vriendin, maar heeft voor zover ik weet geen intenties om te trouwen. Mij heeft ze een keer behoed voor een flinke misstap. Ik stond als eindwintiger op het punt een huis te kopen met mijn toenmalige vriendin. Maartje was het hier niet mee eens, zag dat ik blind van verliefdheid een domme, ondoordachte beslissing nam. Ze belde me op en zei: "Straks zit je daar in je sombere rijtjeshuis, de regen klettert tegen het raam, en om 18.00 uur word je geroepen voor het eten." Het schrikbeeld werkte, ik heb het niet gedaan. We zijn sowieso betrokken bij elkaars liefdesleven. Toen we een keer met het gezin naar Istanboel gingen, zaten we allebei in een wiebelige relatie. Die vakantie werkte louterend. Zonder de dagelijkse hectiek voerden we met z'n vieren mooie gesprekken. We waren nog niet geland op Schiphol, of Maartje en ik hingen al aan de telefoon met onze partners. Om het uit te maken.

Onze vader was dorpsdichter van Eemnes, en is – hoewel hij boekhouder geworden is – erg creatief en muzikaal. Kunstzinnigheid werd bij ons thuis altijd gestimuleerd, dat mijn zusje wilde gaan schrijven vonden mijn ouders alleen maar leuk. Maartje is een verhalenverteller, heeft een rijke fantasie. Ze zat een jaar op de School voor Journalistiek, maar daarvoor was ze te weinig feitelijk. Een droog persbericht over een aanrijding werd bij haar algauw te bloederig. "Toen mijn zusje een jaar of 15 was, had ze een bijbaantje in de thuiszorg. Ze maakte dan eigenlijk nooit schoon, dat kon ze ook helemaal niet goed, ze was meer een praatpaal voor die mensen. Lekker kleppen, dat ging haar prima af. Ze is ook nu een gangmaker, zonder de carnavaleske betekenis van het woord. Om haar heen is altijd reuring. Ze is daarbij een vierder; elk jaar met haar verjaardag geeft ze een boerenkoolparty, mijn vader maakt

de stampot. Hoewel ze een vaste klik vrienden heeft, die er altijd is, zijn er ook ieder jaar weer nieuwe gezichten, die komen en gaan. Ze nodigt makkelijk uit, is inclusief.

"Maartje is altijd in beweging, houdt van onderweg zijn. En dan bedoel ik niet op reis naar Bali of Thailand, maar gewoon, in het dagelijkse leven. Zonder plan op pad gaan past bij haar. Ze zal ook nooit een langetermijndoel stellen, daar wordt ze alleen maar ongelukkig van. Verder is ze vrij direct. Dat is een Wortel-trekje; we zijn hard voor elkaar, winden geen doekjes om de boodschap. Al ben ik wel iets tactischer dan mijn zusje. Zo hadden we onlangs een familiereünie met de zussen van mijn moeder. Toen ging een discussie over Zwarte Piet. De tante met een conservatief standpunt werd door

Maartje behoorlijk fel aangepakt; dan is zo'n avond wel om zeep. Maartje staat graag op de barricades, is geëngageerd. Ze kan het wel jammer vinden dat ze altijd de eerste of een van de weinigen is, of pas laat bijval krijgt. Bijvoorbeeld met de situatie rond recensent Arjan Peeters. Dat ze de eerste is die haar nek uitsteekt, is niet ongewoon.

"Het bekende-Nederlanderschap zegt haar niks. Sinds ze met Georgina (Verbaan, actrice, red.) gaat, staat ze nog meer in de schijnwerpers. Meestal leest ze niet wat er geschreven wordt of ze lacht erom. Ze lijkt ook geen ego te hebben; als mensen over haar werk "Wat knap" zeggen, antwoordt ze: "Ik kan niet anders." En of ze nou twee of twee miljoen boeken verkoopt, het maakt haar niet uit. Ze zal hoe dan ook altijd blijven schrijven." □

MAARTJE OVER BAS:

'Als ik vroeger op school ruzie had of werd geplaagd, kwam Bas altijd voor me op. Die verdedigende houding begon al vroeg. Ik was een huilbaby, een buurjongen noemde mij een keer jankzusje. Bas wilde met een niks meer met hem te maken hebben. Als ik later met iemand zoende, kreeg ik altijd van Bas te horen of hij oké was of niet. Vond Bas hem stom, dan was ik niet meer geïnteresseerd.'

'Bas en ik hebben dezelfde levenshouding. We kunnen niet goed omgaan met verantwoordelijkheid, juist doordat we ons te snel verantwoordelijk en schuldig voelen. Daarom schuiven we liever dingen van ons af. Als we iets moeten, doen we het juist niet.'

'Bas is empathisch en gevoelig. Hij is heel aimabel, als mensen hem voor het eerst ontmoeten zijn ze altijd meteen dol op hem.'

'Voor mij is de band tussen broer en zus de ultieme vorm van liefde. Je hoeft niks, maar kunt alles met elkaar.'

'Op een familiereünie ging de discussie over Zwarte Piet. Maartje was behoorlijk fel. Dan is de avond wel om zeep'

Lees volgende week het interview met Eva Schaake, zus van oud-Europarlementariër Marietje Schaake. "Toen ze in Brussel begon, heeft ze zich een soort serieusheid aangemeten, maar privé is ze ontzettend grappig en bliert ze net zo hard met muziek mee als ik."